

בחנותה. ואולם, אפשר ואפשר לדרוש את ההכנה הנחוצה מאותם האנשים, שעליהם האחריות למדיניותנו הכלכלית. יוגד נא בגלוי, שלא כולם השתחררו בשבועות המלחמה הראשונים מרוח-הבהלה, שיסודה ב, זכרונות נעורים". יש להצטער על כך, כי הדבר עלה בכסף רב, ניפח את רמת המחירים באופן מלאכותי מעל לרמת השוק העולמי, וגם גרם לנוק מוסרי. יש לקוות, שהישוב יחזור בקרוב לצלילות דעתו וישיג, כי אין אנו חיים באירופה התיכונית, ואין אנו מחשבים בכתרים או ברובלים, וכי מתוך קשרינו עם האימפריה הבריטית מובטח לנו מעמד-אספקה אחר לגמרי מזה החקוק בזכרוננו מ-1914-1918.

ל ק ט כ ל כ י

של המעצמות הלוחמות יהיה קטן בערכו משרך היצוא הרגיל. שני מקורות יכולים לכסות את הגרעון במאזן סחר-התוצר של המעצמות הרימור קרטיות: מלאי הזהב והקרזים בבנקים הממלכתיים שלהן, והון אורחיהן המושקע במדינות ניטרליות, בצורת מניות ונירות-ערך. במלחמת 1914-18 שולמו הקניות של מדינות-ההסכמה באמריקה במידה רבה מאד ע"י מכירת נירות-ערך אמריקניים שהיו בידי אנגלים.

מה הוא המצב כעת? ימים ספורים לפני פרוץ המלחמה פרכס ה-אקונומיסטי הלונדוני כמה טבלאות מסכמות בענין זה; הננו נותנים כאן את העיקרית שבהן:

השקעות אורחים אנגליים בארצות חוץ בסוף קיץ 1939 (במיליונים ל"ש)

ס"ה	בארצות זרות שונות	ברומיניונים	בארצות הברית	בטרנסטים של השקעה
127 1/2	47 1/2	80	50	נחברות-אחריות
205 1/4	89 [מזה חלק בארה"ב]	116 1/4		נמכרות
714		714		נחברות-מניות שונות
125			125	
1.172 1/4	136 1/2	860 1/4	175	ס"ה

חלה תנועה גדולה במקום ההשקעות. היקף ההשקעות הבריטיות בארה"ב הוקטן, לשמט זה נדלו מאד ההשקעות ברומיניונים.

השוואת המצב הנוכחי עם מצב ההשקעות האנגליות בתחיל קשר מלחמת 1914-18 מראה, שלא חל שינוי גדול בכמות ההשקעות. אולם

יו נמוכים
ניד, עלולה
ם יתר -
בשבועות
זיגה בנקל

ץ: הבנקים
ז' כסף זה,
חלק ניכר,
צטם בהרבה

זחירים ע"י
נו. השאלה
זותו גמיש.

י עוד לפני
ם, על סמך
זיף ולעלות
י היתה אז
ז, כי אם

י: בספטמבר
ז שער זה
י: רך הלירה.
עובדה זו
ז, זכרונות

ים ירדו
ה על כך

ם: באותם
ם קובעים

זסוים סוכר

חלק עיקרי של ההשקעות הבריטיות בארה"ב בשנת 1914 היה נתון במניות של חברות מסילות-ברזל. רוב המניות האלו נמכר ע"י אנגליה במשך המלחמה הקודמת לאזרחים אמריקניים. הדבר היה לטובת האנגלים, כי בשנים שלאחר המלחמה נאה ירידה עצומה בעסקי מסילות-הברזל בארה"ב, ונירות-הערך שלהן ירדו פלאים.

נירות-הערך האנגליים בדומיניונים הם לרוב מהסוג המעולה ביותר (חברות הנתושת ברודסיה, מכרות-הזהב באפריקה הדרומית, השקעות אוסטרליות ונירוילנדיות בערבות ממשלתית וכו'). ברובם ניתנים הם להמכר בלי קשיים בבורסה הנירויקית. בקצום אפשר לאמור, שהרזרבות הכספיות הריאליות של אנגליה בשוקר חוץ הן כיום מקיפות לא פחות מבראשית המלחמה הקודמת.

תזונת הגרמנים כראשית המלחמה

ב־28 לאוגוסט, ארבעה ימים לפני פרוץ המלחמה עם פולין, נקבעו בגרמניה כרטיסים מוזני לכמה וכמה סוגי-מוון. המינים, אשר קניתם הונבלה, היו: בשר, חלב, חמאה, שמני-מאכל, גבינה, ריבה, סוכר, סבון, תחליפיתתה וקפה ועוד. השימוש בלחם לא הונבל עדיין. ב־25 לספטמבר, ארבעה שבועות לאחר קביעת ההגבלות הראשונות, באו הגבלות חדשות, המנרות הרבה יותר. הפעם חלה הגבלה גם על הלחם והקמח.

הסוג	לפי סקודת 28/viii	לפי פקודת 25/xi
לחם	ללא הגבלה	2100 גרם*
בשר	700 גרם	500 -
חמאה	90 -	80 -
שמנים ומרגרינה	250 -	185 -
גבינה	80 -	62 -
סוכר	280 -	250 -
חלב	ליטר וחצי	רקלאמהות וילדים
סיגריות	ללא הגבלה	85 חתיכות

הטבלה הנתונה מעלה מראה את הירידה בתזונת הגרמני הבינוני, מקץ החודש הראשון של המלחמה: מפקודת ה־28

* בסכום 2100 גרם כלול גם הקמח לצרכי רפסטה.

לאוגוסט עד לפקודת ה־25 לספטמבר. כל הכמויות הנקובות הן לנפש אחת לשבוע. במבלה נתונים רק מיני המזון העיקריים. צרכים פחות חיוניים, כמו סבון, למשל, לא הוכנסו לרשימה.

הכרטיסים מ־25 לספטמבר כוללים הגבלות גם בשימורי ירקות, בדבש מלאכותי, בקקאו ובביצים. אופי ההגבלות הללו אינו קבוע עדיין, ולעומת זה, אין כל התחייבות מצד השלטונות לספק איוו כמויות שהן מהסוגים הנ"ל. תה וקפה נעלמו מהשולחן הגרמני עוד לפני המלחמה. לפי עדויות הנוסעים, העוברים את גרמניה, משתמשים שם במשקאות-תחליף מצבע עכור. פקודה שפורסמה בשלהי ספטמבר מחייבת בכרטיס-אוכל גם את אורחי המסעדות. כדאי לציין, שההקעה הניכרת הניל בתזונה הגרמנית חלה לאחר כיבוש פולין, ולאחר כריחת ההסכם הכלכלי עם רוסיה הסובייטית. ברור מכאן, שאין לשליטי גרמניה אילוסיות מוגזמות בדבר מקורות אספקה מהמזרח.

כדי ללמוד על חומר מצב התזונה בגרמניה (כבר בחודש השני של המלחמה!), אפשר להשתמש בכמה מיתירות: ראשית, יכול כל איש להשוות את המידות הגרמניות הנתונות מעלה עם מוזנותיו השבועיים שלו; שנית, אפשר להשוות את מנות המזון הגרמניות בספטמבר 1939, לאלה שהיו נתונות במלחמה הקודמת באנגליה ובגרמניה. אם נלך בשיטה השניה, יתבררו לנו כמה דברים מפתיעים. כבר בראשית המלחמה הזאת הונבלו מוזנותיו של הגרמני יותר משהיו מתבלים מוזנותיו של האנגלי בסוף מלחמת 1914/18. יחידות המזון הגרמניות בבשר, שמני-מאכל ובריבה קטנות כיום מאותן היחידות באנגליה בסוף המלחמה הקודמת. מנת-הסוכר היא שוה בשני המקרים; ומענין לציין, שקנת הלחם הגרמנית בספטמבר 1939 עולה אך ב־20% על מנת הלחם הגרמנית בימי המצוקה הקשים שבאוקטובר-נובמבר 1918.

הטרנספו
מ.ס.ס.ס.
ההסכ
בין גרמני
חשש, שמ
הבלוקדה
מרוסיה.
של ס.ס.ס.
צריך לב
ומדיניות
בסוגים
לכוון את
יכולתו ש
הסובייטין
אולם
לגרמניה
עובדה מ
התעבורה
הנלמים
המלחמה
הגרמני.
ובאירל,
מקצתו
הדרך הר
הכבדים
הים; הי
הדרך הו
ע"י הבל
שתי דרכ
את כל
בפולין, ו
המוכילד
ההים הב
למן
באות בו
ממזרח ר
הרוסיות
הרוסי.
1937 גר
שלושה
מיליון),
שלושה

זמכר. כל
 ז לשבוע.
 העיקריים.
 ז למשל.
 כוללים
 מלאכותי,
 הללו אינו
 התחייבות
 עיות שהן
 מהשולחן
 פי עדויות
 משתמשים
 ד. פקודה
 מחייבת
 המסעדות.
 רדת הניל
 בוש פולין,
 עם רוסיה
 ישי נרמניה
 ת אספקה
 ב. התזונה
 זמלחמה?
 ז: ראשית,
 ז הגרמניות
 יעיים שלו;
 גות המזון
 שהיו נהוגות
 ימניה. אם
 כמה דברים
 אחמה הזאת
 יתר מהו
 לי בסוף
 הגרמניות
 גנות כיום
 המלחמה
 ני המקרים;
 בכספטמבר
 ז הגרמנית
 ובמבר 1918.

**הטרנספורט הסובייטי והספקת גלמים
 מ.ס.ס.ר. לגרמניה**

ההסכם הפוליטי וההסכמים הכלכליים בין גרמניה הנאצית ורוסיה הסובייטית עוררו חשש, שמא תוכל גרמניה להיצל מתוצאות הבלוקדה ע"י קבלת מצרכים וחומרי גלם מרוסיה. כדי להגדיר את אפשרויותיה של מ.ס.ס.ר. כקסקת סחורות לגרמניה, צריך לברר כמה וכמה בעיות משקיות ומדיניות מורכבות: גדלו של העודף הרוסי בסוגים שונים, מידת נכונותה של רוסיה לכונן את האכספורט שלה לגרמניה בלבד, יכולתו של הרייך לשלם תמורת הסחורות הסובייטיות, ועוד כהנה. אולם נבולותיו של האכספורט הרוסי לגרמניה נקבעים - מחוץ לכל אלה - ע"י עובדה מרעית אחת: דלותם של אמצעי התעבורה הסובייטיים, רובם הגדול של הנקלים הרוסיים, החשובים לכלכלת המלחמה של גרמניה, נמצאים הרחק מהנבול הגרמני. הנפש - בקוקו, הנחושת - בקוקו ובאורל, המנגן בעיקרו באורל, הברזל מקצתו באוקראינה, אך ברובו ניכ באורל. הדרך הרגילה לאכספורט הנלמים הסובייטיים הכבדים (דלק-שמיים, למשל), היתה מסילת הים: הים השחור - היסדהתיכון - ניברלשר. הדרך הזאת מרוסיה לגרמניה סגורה כעת ע"י הבלוקדה של בעליהברית. נשארות שתי דרכים אלטרנטיביות: ברכבת, העוברת את כל רוסיה האירופית, לנבולות הגרמניים בפולין, ובאניות דרך שיטת הנהרות והתעלות, המובילה מהים הכספי (ומאורל) ללנינגרד והים הבלטי.

למעשה, אין מסילות הברזל הסובייטיות באות בתשבון להעברת משאות רבייהיקף ממזרח רוסיה לנבול הגרמני. מסילות הברזל הרוסיות נחשלות מאד לעומת צרכי המשק הרוסי. כך, למשל, משנת 1928 עד שנת 1937 גדלה תוצרת הפחם הסובייטית פי שלושה (מ"א מיליון טון לשנה עד 183 מיליון), תוצרת הברזל הנלמי - יותר מפי שלושה (מ"א 4.3 מיליון טון עד 15 מיליון) -

ואילו משק הרכבות צעד אך צעדים קטנים קדימה: אורך הפסים גדל מ"א 77,000 קילומטר ל"א 85,000 קילומטר, ומספר קרונות-המשא מ"א 475,000 ל"א 645,000. יתכן, שכל המספרים הסובייטיים לקויים בהגומה, ונידול הכמויות בא, אולי, על תשבון האיכות; אולם מידת ההגומה היא, ודאי, שזה בכל השפחים, באופן שבשביל קביעת הפרופורציה (או ביתר דיוק: הדיספרופורציה), שבין התעשייה והתחבורה, יש לראות את המספרים הניל כבטוחים למדי.

ה.איקונומיסטי האנגלי חישוב ומצא, שאם רוסיה תעמיד בקביעות חלק עשירי מכל קרונות-המשא שלה* בשביל הפעת גלמים לגרמניה, לא יספיקו קרונות אלה אפילו כדי להסיע את החסר לגרמניה כברול בלבד.

דרך-המים הסובייטית הפנימית סובלת משני חסרונות אורגניים: ראשית, היא סגורה לתעבורה כחצי שנה, כל זמן שהקרח והשלגים שליטים במרחבי מ.ס.ס.ר.; שנית - היא דורשת ריכוזו של צי עצום, המוחאם במיוחד לשיט בנהרות ובתעלות. צי מעין זה אינו נמצא בידי הסובייטים, וספק, אם הוא ישנו ברשותה של גרמניה. ודאי, שרוסיה וגרמניה יכולות להתגבר על המעצורים בהובלה ע"י חכנית עבודה והשקעה משותפת בשטח זה. את מסילות הברזל אפשר להרחיב, את מספר קרונות-המשא להכפיל ולשקש, וכן אפשר להתאים את האניות הדרושות, או לבנותן מחדש. אולם תכנית השקעה ענקית ומשותפת מעין זו חובעת להגשמתה - מלבד אמצעים - שני תנאים יסודיים: זמן לא מועט ואימון הדדי בין שתי המעצמות. ביחס לזמן - הרי גרמניה אינה במצב שתוכל להכות להשלמת האספקה שלה במשך שנתיים או שלוש, עד שהטרנספורט הסובייטי יקנה מחדש; וביחס לאימון - קשה לשער, שהוא יתהווה בין שתי מעצמות שושלי

* למעשה, כמובן, אין היא יכולה לעשות זאת.

פרידות, שמדיניותן בנויה מיסודה על מעלה באימון, על בוז להתחייבויות ועל לענ לחוזים. היסכים היטלר להשקיע ברוסיה מאות מיליונים מרקים ולרתק לשם את טובי המומחים של הרייך, על סמך האמונה בקשרו המסחרי או הפוליטי של סטלין? קלישות הבסים המוסרי של ההסכם הגרמני-הסובייטי היא המצמצמת את השיבותו לצרכי שיתוף כלכלי.

המשק האיטלקי והמלחמה

לפי ידיעות העתונות הצרפתית מסוף ספטמבר, מתברר, שההתעצויות הבין מיניסטרוניות בשאלת תיאום המשק בתנאי המלחמה האירופית, אשר כונסו על-ידי מוסוליני, נסתכמו בהחלטה להגביר את המגמה לאוטארכיה, אשר סומנה עוד בשנים הקודמות. יומרץ ביהוד הייצור בתקלאות, במכרות ובתעשיה.

הסיכום בגנורנלה ד'איטליה (אופיציו)

מציון, כי בנוגע לרלק, - הנוול והמוצק, - ידרש הסכון, מאמצים נוספים יקשו להגדיל את תפוקת הנפט האלבני ולהרחיב את הייצור במכרות הפחם שבאיסקרין (חצי האי הסמוך לטריאסט). כן ינוצלו עפרות הברזל שבאלבניה, אשר לאלומיניום, אבק ואף עופרת הרי יספיק הייצור הארצי; לא כן בנוגע לנחושת ולניקל. בשטח המכסמיל האכטונומיה המשקית כבר התנשמה, מפעל גדול ליד פֶרְנֶה יספק את הרישוקה (הקאוצ'וק) הסינטטית.

אופיינית היא ההערה של העתון הניל, כי המצב הנוכחי פותח סיכויים רחבים לפני תעשיות איטליה. היא כיום הארץ התרשתית הגדולה ביותר באירופה, אשר נשארה מחוץ להתאבקות, ומשום כך נפתחת דרכים חדשות ליצואה. המשק האיטלקי, אשר נפגע בגלל מלחמות חבש וספרד, נתנה לו כיום ההזדמנות להתעדרות, על ידי הגברת הייצור והיצוא.

9 7 6 5 4 3 2 1 0

מלחמת-הצוללות

מהלך מלחמת הצוללות הגרמנית בתחבורת הים של בעלי הברית (של בריטניה, בעיקר) מעורר צורך בסיכום כלשהו ובניתוח האפשרויות של העתיד הקרוב.

מספר הצוללות הגרמניות ברנע פרוץ המלחמה היה 66 (לעומת 48 בסוף השנה שעברה). אולם חמש צוללות חדשות היו כבר מוכנות כמעט, והמספר המתאים בגביל ספטמבר 1939 יהיה: 71. הקצב של שיבוע הצוללות האלה ע"י הכוחות הבריטיים (ובמידת מה גם ע"י הצרפתיים) נראה מהיר למדי. במשך כל שנת 1915, הברוכה בפעולות הצוללות, טובעו על-ידי מדינות ההסכמה, או אברו בפגיעת מוקשי-הים ומסיבות אחרות כ-20 צוללות גרמניות.

מועמדות, לעתים, נרמניה אב הצוללות צוללות ה השאק הפונעת הצוללות שבין אלר עד מאר, נכנו 96 - הצוללות בר 1917 טו היתה שנו לזכותי ד הקיימת, כ לפני ביטוי עי היטלו בניגוד לה נרמני צול על מנת י כך תתכן ש הנרמני ש זה, שקלל בצוללות כ עם כל מו הגרמניות הודעת ביד מבסיסהן באוקיינוס ו כאן אספקת ב צרפת) ב ימיות ש נרמניה, בערב פרו קמנות, בו פתוח (כמ משוט, וצוג (700-740 פ זמן קצר ומ

והנה, עכשיו, במשך חודש וחצי בערך מאו פרוץ המלחמה, הצליחו כוחות בעלי-הברית הלוחמים בצוללות לנרם לאויב מספר אבירות, העולה על הישג שנת 1915 כולה. ויש להוסיף, כי כמות הצוללות שטובעו עד עכשיו במלחמה אינה כוללת את הצוללות שאבדו, אל נכון, במסיבות שלא איפשרו לבריטים או לצרפתים לדעת על כך (למשל - כשנפגעו בשדות המוקשים). לפי קצב כזה אפשר היה להניח, כי צי הצוללות הגרמני, יחוסל במשך חצי שנה. אולם המציאות מכניסה תיקונים משלה בחישוב כזה. אם נניח, כי קצב ההטבעה ישאר גם להבא כמו בשבועות אלה (הוא יכול, כמובן, גם לרדת, או גם לעלות), הרי, לעומת זה, ישחנה ודאי בעקב הבניה החדשה גם מספר הצוללות הגרמניות שהן